

Anpassad fysisk aktivitet - Samverkan och innovation för ökad delaktighet och tillgänglighet i ämnet idrott och hälsa.

Lars Kristén/ Krister Hertting/ Kristina Ziegert. Movement for Health and Performance. Högskolan i Halmstad.

Medverkande

- **Frösakullsskolan Åk 4**
- Idrottslärare Camilla Jacobson och Rektor Christina Stenman
- **Gullbrandstorpsskolan Åk 6**
- Idrottslärare Anders Henriksson och Lina Karlsson samt Rektor Jenny Wiemo
- **Halmstads kommun**
- Avdelningschef FoU, Mattias Hoffert
- Idrottslärare Sara Hagestam
- **Högskolan i Halmstad**
- Forskare Lars Kristén, Krister Hertting och Kristina Ziegert, projekt assistent Dexter Wolffsohn
- VD HH Innovation AB, Staffan Enting

Bakgrund

- I granskning av skolsituationen för elever med funktionsnedsättning i grundskolan konstateras att likvärdiga förutsättningar för delaktighet i olika aktiviteter inte alltid gäller för elever med funktionsnedsättning (Skolinspektionen, 2009).
- Trots politiska trender för inkluderande undervisning är det uppenbart att många elever i grundskoleålder med funktionsnedsättning inte har, eller bara har en begränsad möjlighet att delta på lika villkor inom utbildning, inkluderande idrott och hälsa. (Heikinaro-Johansson, 1995; Heimdahl-Mattson, 2005; Jerlinder, 2010; Kristén, Klingvall-Arvidsson & Ring, 2020; Skolforskningsinstitutet, 2020).

Syfte

- Syftet med forskningsprojektet var att skapa kunskap om hur elever med och utan funktionsnedsättning uppfattar undervisningen i idrott och hälsa samt hur en inkluderande undervisning kan utformas. Med elevernas uppfattningar som utgångspunkt var syftet också att utveckla, testa och utvärdera metoder och arbetssätt som möjliggör en inkluderande undervisning i idrott och hälsa.

Metod

- Kvalitativa metoder som deltagande observation kombinerades med kvalitativa intervjuer och genomfördes med elever med och utan funktionsnedsättningar och deras lärare i idrott och hälsa samt rektor.

Teoretiskt ramverk

The Three Block Model för inkluderande undervisning

Systems and Structures

- Inclusive policy – no "except"
- Visionary, instructional leadership
- Distributed leadership
- In-depth prof. development
- Staffing for collaborative practice
- Budgeting
- School culture of care and inclusivity
- Curriculum designed for diversity
- Flexible learning environments

Inclusive Instructional Practice

- Integrated curriculum
- Student choice and autonomy
- Flexible groupings/collaborative learning
- Differentiated instruction/assessment
- Self-regulated learning
- Assessment for learning
- Discipline-based inquiry
- Meta-cognition
- Understanding by design
- Problem-based learning
- Social & academic inclusion as guiding principle

Social and Emotional Learning and Well-Being

Developing Compassionate Classroom Communities

- Developing self-concept
 - Awareness of and pride in strengths and challenges
- Sense of belonging
- Self-regulation (goal setting and planning)
- Valuing diversity
 - Valuing strengths and challenges of others
 - Sense of collective responsibility for well-being, empathy
 - Valuing of diverse contributions to community
- Democratic classroom environment
 - Collective problem solving and promotion of independent learning
- Positive mental health for teachers and students
- Resiliency and distress tolerance
- Service education: developing meaning and purpose

(Hymel & Katz, 2019)

Pilotprojekt i Halmstad kommun Ht 2021-Vt 2022

- Projektet fokuserade på elever med och utan funktionsnedsättning i Åk 4, 6 och (7) i Halmstad kommun.
- 2 olika skolor med var sin skolklass/er bedrev inkluderande undervisning i ämnet Idrott och hälsa. "Vägledande kamrat" utbildning.
- Projektet fokuserade också på kompetensutveckling för lärare i idrott och hälsa. Forskningscirkel.

Forskningscirkel-Mötesagenda

- **1 november, kl 10.00-12.00, Gullbrandstorpskolan.**
- **Forskningsfråga:** Vilka utmaningar har du som idrottslärare på din skola för att möjliggöra en inkludering av elever med funktionsnedsättning?

Innehåll: Lära tillsammans, Specialpedagogiska Skolmyndigheten

- Tag med 3 lärdomar från "Lära tillsammans" för diskussion

- **25 november, kl 14.00-16.00, Gullbrandstorpskolan.**
- **Forskningsfråga:** På vilka sätt kan forskningsöversikten knytas an till din inkluderande undervisning i idrott och hälsa?

Innehåll: Kunskapsöversikt, Skolforskningsinstitutet

- Tag med 3 lärdomar från "Tillgänglig lärmiljö" för diskussion

- **14 december kl 14:30-16:00, Frösakulls skolan.**
- **Forskningsfråga:** Hur planerar, genomför och utvärderar lärare i idrott och hälsa inkluderande undervisning i skolan?

Innehåll: Egen vald vetenskaplig artikel utifrån fördjupningsområde utifrån förslag av Lars.

- Tag med 3 lärdomar från "Vetenskaplig artikel" för diskussion.

- **24 januari -2022, kl 15.00–17.00, Högskolan i Halmstad**
- **SNAFA, Skolverket, SPSM presentationer och diskussion kring inkluderande undervisning i idrott och hälsa.**

Forskningsfråga: Hur genomför vi Vägledande kamrat projektet på respektive skola?

Innehåll: Seminarium med experter från SNAFA, Skolverket SPSM

- Tag med 3 undervisningsdidaktiska frågor till diskussion.

IDH-GIH-SNAFA 30 oktober 2023

Trappsteg för vägledande kamrater.

Tala om **VAD** ni ska göra

- Snart ska vårt lag leta koner.
- Maria, vi skulle bara ta de röda konerna
- Kalle, det är din tur att hämta en röd kon.

Tala om **HUR** ni ska göra

- Håll armarna framför dig för att fånga bollen.
- Sväng racket hela vägen bakåt.
- Försök slå hårt på bollen.
- Vi ska springa ända fram till nästa träd.

VISA hur man ska göra

- Lyft armarna uppåt, så här
- Titta på Simon när han rullar.
- Lägg dig ner tvärs över mattan, så här
- Sträck på hela kroppen, så här

HJÄLP din kamrat

Fråga alltid om du kan hjälpa till:

- Vill du att jag hjälper till?
- Ska vi hjälpas åt?

Du kan hjälpa din kamrat att

- stå på lagom avstånd
- gå över ett hinder
- bära fram redskap
- klättra över ett redskap

GE återkoppling

Allmänt beröm

- Bra jobbat
- Snyggt

Särskilt beröm

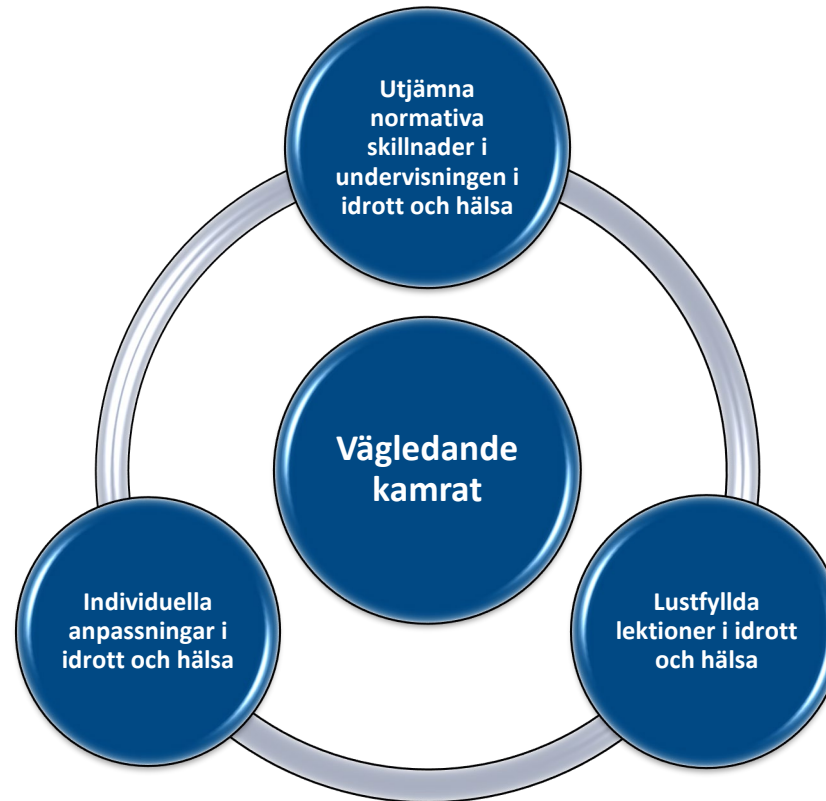
- Va bra du fångade bollen.
- Vilken fin passning du gjorde.
- Va' modig du var som vågade hoppa.

Hjälpa kamraten att göra ännu bättre:

- Försök lyfta armen ännu lite högre.
- Lyft upp knäet lite mer när du ska börja rulla.

3. VISA hur man skall
göra uppgiften ”Maria,
Lyft armarna så här!” ”

Resultat

Lustfyllda lektioner i idrott och hälsa-Elever

- ”Jag tycker det är jättebra för jag gillar att röra mej och så har vi så roliga grejer”. (Erik)
- ”Jag gillar att röra mej då på idrottslektionerna och köra lekar och stafetter”. (Sofie)
- ”Jag tycker det är roligt och att vi gör ganska mycket olika grejer så att man, ja får testa på många grejer”. (Vincent)

Eleverna uttrycker intresse av att vara aktiva och kopplar det till vissa aktiviteter alternativt aktivitetsområden. Det går också att märka att variationen av aktiviteter stimulerar eleverna under lektionen.

Lustfyllda lektioner i idrott och hälsa- Idrottslärare

Lärarna jobbar med att utveckla lektioner som bygger på lust och rörelseglädje, där man ofta försöker tona ner själva tävlingsmomentet. Att tävla passar inte för alla och det kan vara både exkluderande och svårt med känslor.

”Och sen så jobbar ju inte så mycket med det här med tävlingsmoment utan mer att vi ska ha roligt. Och det kan ju va jobbigt [med tävling], det kan va mycket känslor för många elever att vinna och förlora, men det är ju värdegrund, då kommer man in på det och pratar om det är okej att bli arg om man tycker att det går dåligt, men vi måste ha respekt för varandra fortfarande.” (Idrottslärare Frida)

Individuella anpassningar i idrott och hälsa-Elever

Elevernas svar tyder på en insikt i vad idrott och hälsa går ut på och att den påverkar kroppen genom rörelse. Eleverna reflekterar kring hur lektionen ska planeras för att alla ska kunna vara med. Variation i gruppindelning och idrottsaktiviteter är tänkbara utvecklingsområden.

”Men just att det kan bli lite tråkigt om det är, om vi säger att vi kör fotboll på idrotten, då om idrottsläraren vet att det är nära som är jättebra på fotboll då, då kanske man inte behöver sätta alla dom som är jätteduktiga i lag, så kanske det blir lite mer jämnare att nån duktig kan va med i ena laget och hjälpa dom andra lite så dom kan bli bättre och så”. (Lova)

Individuella anpassningar i idrott och hälsa-Idrottslärare

Idrottslärarna ser stora behov av att göra individuella anpassningar, men det är utmanande då man ofta jobbar ensam. Det finns dock resurspedagoger som kan stötta till en viss gräns, men den stora begränsningen är att de inte kan ämnet Idrott och hälsa.

”Och det hade vi väl önskat att vi kunde få vara i vissa tillfällen där man verkligen är två utbildade idrottslärare. Vi får mycket resurser med oss, alltså hjälp, vad heter det, resurspedagoger. Och det är ju inte samma sak för alla har ju inte den bakgrunden att undervisa i idrottshall eller undervisa i själva idrott och hälsa ämnet. Så dom här småsakerna som man är van vid, som man har i ryggraden det har ju inte alla och det är ju inget, alltså så, det är inte för att klanka ner på någon annan.”

(Idrottslärare Adam)

Utgjämna normativa skillnader i undervisningen i idrott och hälsa-Elever

Eleverna förmedlar olika perspektiv på delaktighet i idrott och hälsa lektionerna. Det finns uttryck för anpassningar av arbetssätt och hur undervisningen genomförs. Eleverna beskriver situationer som påverkar delaktigheten lektionen i idrott och hälsa och hur inkluderingen av alla elever visar sig.

”Alltså när någon är typ skadad, jag hade skadat foten häromdagen, och då fick, alltså då fick ja så här vara med och göra det jag kunde. Annars brukar vi få någon extra uppgift och försöka vara med och delta på något sätt”.

(Filip)

Utjämna normativa skillnader i undervisningen i idrott och hälsa-Idrottslärare

Idrottslärarna beskriver ett utmärkande drag i ämnet idrott och hälsa, där exponeringen av kroppen är central och riskerar att bidra till att minska självkänslan för elever som redan har en negativ bild av sin kropp och sina fysiska förmågor.

”Och just, alltså idrotten över lag är ju väldigt öppen, alltså så det ska visas med sin kropp och med sitt rörelsemönster. Och allt det där gör ju att blir problematik för vissa elever, du kan inte skriva av ämnet utan du måste visa dina rörelser. Och det är ju där det blir problemet för många av dom för att dom vill inte helt enkelt, alltså dom är för blyga, självkänslan finns inte där. Så det är ett jobbigt ämne på det sättet, för många.” (Idrottslärare Moa)

Preliminära slutsatser

- **Elevernas röster blir hörda**
- **Upplever ett samspel elev-lärare**
- **Sociala klimatet blir viktigt**
- **Variationen i aktiviteter utifrån elevers val och IDH lärares lyhördhet**
- **Hemmet viktigt för inställning till IDH**
- **Helheten av elevernas tillvaro**

Tack för er uppmärksamhet!

Kontaktuppgifter:

lars.kristen@hh.se

krister.hertting@hh.se

kristina.ziegert@hh.se

